

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Pfv.III.21.162/2024/2. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

A felperesek képviselője:

Szűcs Péter Ügyvédi Iroda

(Cím3),

ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Varga István ügyvéd

(Cím4)

A per tárgya: járadék felemelése

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 61.Pf.632.258/2024/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budai Központi Kerületi Bíróság 14.P.XII.21.494/2023/17.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az esedékesség napjáig az államnak az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételi számlájára 10.000 (tízezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat engedélyezése szempontjából lényeges tényállás

[1] Az I. rendű felperesnél csontízületi gennyesedés alakult ki az alperes jogelődje által 2006-ban elvégzett műtétekkel kapcsolatos mulasztásokkal okozati összefüggésben, amelynek következtében az I. rendű felperes térdízületének elmerovítése vált szükségessé.

[2] A Fővárosi Ítéltábla – a Fővárosi Törvényszék 6.P.20.929/2009/77. számú ítéletét részben megváltoztató – 18.Pf.20.424/2014/10. számú ítéletével az alperes jogelődjét a felperesek részére 2013. július 15-től havi 57.053 forint költségpótló járadék megfizetésére kötelezte. Azon belül a kerti kisegítés többletköltsége vonatkozásában havi 5.000 forint, az élelmezés többletköltségeként havi 7.200 forint járadékot állapított meg.

[3] Az ítélelhozatalt követő több, mint öt év elteltével a felperesek – többek között – a fenti járadékok felemlelését kérték 2018. április 1-jétől az időközben változott ár- és értékviszonyok, az inflációs mérték, illetve a garantált bérminimum, a maginfláció növekedésének arányában. A Budai Központi Kerületi Bíróság az 1.P.XII.21.792/2019/12. számú ítéletével – az alperes elismerésére figyelemmel – a járadékok mértékét a keresettel egyezően felemlelte, a kerti kisegítés többletköltsége tekintetében havi 5.420 forintra, az élelmeleljavítás többletköltsége vonatkozásában havi 8.005 forintra.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperesek megváltoztatott keresetükben – egyebek mellett – a 2023. január 1-jétől 2023. június 30-ig terjedő időre kerti kisegítés költsége címén 18.228 forint, élelmeleljavítás költsége címén 26.934 forint és azok késedelmi kamatai, továbbá kerti kisegítés költségére 2023. július 1-jétől havi 8.458 forint, élelmeleljavítás költségére havi 12.494 forint járadék megfizetésére kötelezését kérték kötelezni az alperest. Hivatkozásuk szerint az I. rendű felperes állapotában változás nem következett be, kizárólag az infláció jelentős mértékű emelkedésére alapították a keresetüket.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet a fenti járadékok tekintetében elutasította. Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperesek ebben a részében kizárólag az infláció mértékének jelentős növekedésére alapították a keresetüket, amely – a kialakult, a BH 2022.152. számú kúriai döntésben is megjelenő bírói gyakorlatra figyelemmel – önmagában nem ad jogalapot a járadék összegének felemlelésére.

[7] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének ismertett rendelkezését helybenhagyta. Hangsúlyozta: a felpereseknek azt kellett volna bizonyítaniuk, hogy konkrétan azok a kiadások, amelyek fedezetére a megállapított járadék szolgál, időközben számottevően, a kereseti kérelem szerinti összegre emelkedtek, de ilyen hivatkozása a felpereseknek nem volt. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemelte, hogy a korábbi perben meghozott ítélet nem a felperesek követelésének vizsgálatán alapult, mert az alperes a járadék felemlelésére irányuló keresetet nem vitatta, és ezért a bíróság nem foglalt állást abban: az infláció változása alapot ad-e az igény teljesítésére.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[8] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak – az elsőfokú ítéletre is kiterjedő – részbeni hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új, a kerti kisegítés és az élelemfeljavítás többletköltség megfizetése iránti keresetüknek is helyt adó határozat meghozatalát kérték.

[9] A felülvizsgálati kérelmükhöz felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatoltak, amelyet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjára alapítottak. Megsértett jogszabályhelyként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 355. § (1)-(4) bekezdéseit, 359. § (1) bekezdését, a Pp. 266. § (2) és (4) bekezdését, 279. § (1) és (3) bekezdését és 361. § (1) bekezdését jelölték meg.

[10] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja körében arra hivatkoztak, hogy a joggyakorlat egységesítése, de „legfőképpen” a továbbfejlesztése érdekében indokolt a felülvizsgálati kérelem elbírálása, mivel olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel a jogerős ítéleti megállapítás, amely rendezése szükséges a jövőben való egységes jogalkalmazás érdekében. Elvi jelentőségű jogkérdésként fogalmazták meg: a mérlegeléssel vagy általános kártérítés keretében elbírált, járadék jellegű, költségpótló kártérítés esetében lényeges körülményváltozásnak minősül-e az ár- és értékviszonyok jelentős mértékű változása; erre alapozva helye lehet-e azon, forintban meghatározott, járadék formában megítélt, de mérlegelés keretében vagy az általános kártérítés körében elbírált kártételek esetében az infláció alapján előállt ár- és értékviszony-változások okán a járadék felemelésének; a kizárólag az ár- és értékviszony-változásra alapított járadékfelemelés ítélkezéssel történő megakadályozása sérti-e a teljes kártérítés elvét.

[11] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjára alapított kérelmükben azt állították, hogy az általuk felvetett jogkérdések különleges súlyát és társadalmi jelentőségét az adja, hogy az országban jelentős azon személyek száma, akik a kártérítés keretében járadék jellegű szolgáltatást kapnak, és ennek okán különös jelentősége van annak, hogy a járadékuk megváltoztatható legyen abban az esetben, ha az alapügyben, járadék formában megállapított költségpótló kártérítésük mérlegeléssel, vagy az általános kártérítés keretében került elbírálásra. Hivatkozásuk szerint, ha erre nincs jogi lehetőség, úgy az azt a helyzetet eredményezné, hogy az alapügyben egy adott szolgáltatás ellenértéke nem tudja a jelenben betölteni a reparáló funkcióját. Ténykérdésnek nevezték, hogy az időközben bekövetkezett jelentős ár- és értékviszony-változás okán a forintban, mérlegeléssel meghatározott ellenérték nem lehet arányos akkor, amikor a forint értéke jelentősen kevesebb, mint az elbírálás időpontjában. Álláspontjuk szerint a jogfejlődést szolgálja, ha a járadék jellegű kártérítési tételek utóperben az infláció vagy defláció okán megváltoztathatóak mind az alperes, mind a felperes oldaláról, ahol az alapperben a marasztalás alapja nem a tételes bizonyítás volt, hanem a bíróság az adott kártételt mérlegeléssel saját hatáskörben, vagy az általános kártérítés szabályai szerint bírálta el.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy mivel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében azonos jogszabályi rendelkezésre és

jogi indokolásra utalással hagyta helyben, ezért a felülvizsgálat a Pp. 408. § (2) bekezdése értelmében kizárt volt, és a felpereseknek a Pp. 409. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjeszteniük.

[13] A felülvizsgálat a felperesek által megjelölt okokból nem volt engedélyezhető.

[14] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja szerint a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében indokolt.

[15] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja tartalmazza, hogy a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt indokolt.

[16] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulata akkor teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatában, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A fél az engedélyezés alapjául szolgáló, eltérő határozatokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében köteles pontosan megjelölni, első fokon jogerőre emelkedett határozatra azonban nem hivatkozhat. A felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelem kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat a vizsgált engedélyezési ok körében, kizárva ezzel annak a lehetőségét, hogy a nem végleges, a perorvoslati eljárás hatására utóbb változó ítéletek alapozzák meg a felülvizsgálat engedélyezését (Kúria Pfv.II.21.100/2022/2., Pfv.V.21.274/2022/2., Pfv.V.20.124/2024/2.).

[17] A Kúria a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható (Kúria Pfv.V.20.583/2024/5., Pfv.V.21.295/2021/2.). A joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása tekintetében ezért azt kell bemutatni, hogy a jogerős határozat által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a már kialakult és egységes joggyakorlat követése mely körülmények változására tekintettel nem támogatható (Kúria Pfv.IV.21.149/2024/2., Pfv.II.20.782/2022/3.).

[18] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja tehát a felülvizsgálat kivételes engedélyezésének két vagylagos feltételét jelöli meg, ebből következően az engedélyezés iránti kérelemnek az indoka nem lehet azonos a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása körében. Ennek megfelelően a Pp. 410. § (2) bekezdés ca) pontjára hivatkozó engedélyezés iránti kérelem tartalma az engedélyezést megalapozó két feltételnél eltérő: míg a joggyakorlat egységének érdekében a nem egységes bírói gyakorlatot, addig a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása érdekében az egységes bírói gyakorlatot és az attól való eltérés indokoltságát kell bemutatni és megindokolni. Ennek alapján a Pp. 409. § (2) bekezdésének a) pontja „vagylagos” eseteket tartalmaz, és ebből az következik, hogy a rendelkezés két fordulata egyszerre nem állhat fenn, egyszerre nem képezheti az engedélyezés

alapját, mert (az első fordulat értelmében) vagy nincs egységes bírói gyakorlat, vagy (a második fordulat értelmében) van egységes bírói gyakorlat, de az már nem irányadó, nem támogatható (Kúria Pfv.III.20.462/2024/2.).

[19] Mindezek ellenére a felperesek a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mindkét engedélyezési ok esetében azonosan indokolták kérelmüket, holott azok egyidejű fennállása – a kifejtettek értelmében – kizárt. Emellett a kérelemnek szükségképpen elemét kellett volna, hogy képezze a megjelölt jogkérdés tekintetében szétartó, vagy már kialakult, egységes, de valamely körülmény változása miatt meghaladottá vált ítélkezési gyakorlatnak a határozatok pontos feltüntetésével való bemutatása. A felperesek azonban ezt elmulasztották: másodfokon jogerőre emelkedett vagy felülvizsgálati határozatokat egyértelműen azonosítható módon, legalább a határozatot hozó bíróság nevének és a határozat számának megadásával sem a divergáló, sem az egységes, ám továbbfejlesztendő joggyakorlat megjelenítése érdekében nem jelöltek meg. Erre önmagában a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet jogszabálysértő jellegének állítása nem lehetett alkalmas.

[20] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt indokolt.

[21] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja az engedélyezésnek két eltérő – vagylagos – feltételét jelöli meg, az engedélyezés két eltérő esetét öleli fel, ebből következően az eltérő indokolást igényel. Amíg a felvetett jogkérdés „különleges súlya” miatt a jogerős ítélet felülvizsgálatára kizárólag akkor van lehetőség, ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön – különleges súlyára tekintettel – túlmutat, és ez a Kúria iránymutatását szükségessé teszi; addig a felvetett jogkérdés „társadalmi jelentősége” miatt akkor indokolt a jogerős ítélet felülvizsgálata, ha a jogkérdés a jogalanyok széles körét közvetlenül vagy közvetett módon érinti. További feltétel, hogy ezekben az esetekben a felülvizsgálat csak akkor engedélyezhető, ha a Kúria az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett határozatában (Kúria Pfv.V.20.750/2023/2.).

[22] Előfordulhat, hogy nem alakult ki szétartó bírói gyakorlat, a joggyakorlat továbbfejlesztésére sincs szükség, de a felülvizsgálati kérelem olyan jogértelmezési kérdést tartalmaz, amellyel kapcsolatban a Kúria korábban még nem foglalt állást. Ebben az esetben azonban az is szükséges a felülvizsgálat engedélyezéséhez, hogy valamilyen további – általában a jogegységgel, illetve közvetetten a jogbiztonsággal kapcsolatba hozható – fontos ok fennálljon, és ennek folytán a Kúria iránymutatása váljon szükségessé (Kúria Gfv.IV.30.346/2024/2.).

[23] A felperesek kérelmükben nem támasztották alá, hogy az általuk megjelölt jogértelmezési kérdés – a különleges súlyára tekintettel – az adott ügyön túlmutat, az nagy számban előforduló új típusú ügyben merült fel, illetve, hogy az a társadalom széles körét érinti. Erre nem volt elegendő annak állítása, hogy az országban jelentős azok száma, akik kártérítés keretében járadék jellegű szolgáltatást kapnak, és ezért különös jelentősége van a járadék megváltoztathatóságának.

[24] A felülvizsgálatnak a kérelemben megjelölt, a fentiekben ismertetett, valamennyi okból való engedélyezését kizárta továbbá az, hogy a felperesek által felvetett jogkérdésben a Kúria nem csupán a mindkét fokú bíróság által hivatkozott, BH 2022.152. számon is megjelent, Pfv.III.20.559/2021/11. számú közzétett határozatában (egyezően az annak jogi indokolásában feltüntetett Pfv.III.20.875/2011/6. számú ítéletben írtakkal), hanem a Pfv.VI.20.440/2023/6. és Pfv.VI.20.302/2023/6. számú közzétett határozatában is állást foglalt. Valamennyi határozatban azonosan fejtette ki: az inflációs hatás, amely nemcsak az elbírálandó jogviszony alanyait, hanem mindenkit érint, önmagában nem ad jogalapot a járadék összegének felemelésére, jogszabály pedig ún. indexálási kötelezettséget nem ír elő. A perben eljáró másodfokú bíróság a felülvizsgálni kért jogerős ítéletének indokolásában ezt szem előtt tartva, az elsőként említett kúriai határozatra is utalva mutatott rá arra, hogy a felperesek csak kifejezetten az inflációra alapították a többletigényüket, és nem tettek további tényállítást arra, hogy az konkrétan milyen változást idéz elő az oldalukon, amely miatt a járadék a továbbiakban nem képes betölteni a kompenzációs szerepét.

[25] A Kúria által korábban már elbírált jogkérdéshez képest nem jelentett eltérő jogkérdést az, hogy a felperesek az infláció ár- és értékviszonyokra gyakorolt hatásának figyelembevételét kérték, illetve kiemelték a mérlegeléssel vagy általános kártérítésként megállapított járadékok sajátos jellegét. A fent idézett kúriai határozatok általános jelleggel hangsúlyozták, hogy az infláció önmagában nem ad alapot a kártérítés mértékének felemelésére.

[26] A Kúria a kifejtettekre tekintettel, a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálatot megtagadta.

[27] A Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése és az 50. § (2a) bekezdés a) pontja szerint meghatározott mértékű, a felperesek eljárási illetékre vonatkozó személyes költségfeljegyzési joga miatt meg nem fizetett felülvizsgálati engedélyezési illeték viseléséről a Pp. 102. § (1) bekezdése, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (1) bekezdése alapján határozott. A Kúria az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja a felpereseket, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetniük, és annak során közleményként fel kell tüntetniük: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[28] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. február 25.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

